

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Sloga trstu male stvadi, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredništvo i odpravnništvo nalazi se: VIA TORRENTE br. 12. —

Nepodpisani se dopis ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nov. svaki redak. Oglas od 8 redaka stoji 60 nov. za svaki redak više 5 nov.; 11 u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šljku poštom računom (sazegnno postale) ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravnštvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana naplać: »Reklamacije«. Dopis se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — »NAŠA SLOGA« izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravnništvo. Najbližegovani listovi se naprimaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za svako 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 i 1 za pol godinu. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nov.

POZIV NA PREDPLATU.

Koncem julyja mjeseca iztekla je mnogim našim čitaocem predplata, te jih molimo ovim, da istu na dobu obnoviti izvole. Opominjemo ujedno svo naše dužnike, da učine čim prije svoju dužnost, da uzmognemo i mi volike troškove podmiriti. Ciena listu je na želu.

Tko nam nepošalje na vrijeme zaostataka, predati ćemo ga bez mišlostidja sudu.

Novci neka se šalju jedino poštarinom naputnicom.

List se reklamira u nefrakcionom otvorenom pismu.

Uprava »Naše Sloga«.

Ima li se ustanoviti «Jugoslavenski klub»?

II.

Značajno je, što se je porodila misao o »Jugoslavenskom klubu« među štajverskimi Slovenci, i što je njihovo političko društvo prvo to pitanje potaknulo.

Kako je poznato, razziopkana i razštekana su naša braća Slovenci u pet raznih pokrajina. Među timi nalaze se Slovanci u Koruškoj i Štajerskoj u najnepovoljnijem političkom stanju. Hrvati i Slovenci Istro snažniji skoro istu sudbinu, koju i njihova braća u Koruškoj i Štajerskoj. Razlika može biti jedino u tom, što njim gospodari Niemac a nama Talijan. Inače neimademo si jedan drugomu ništa zavidjati. Političko stanje koli jednih, toli drugih je takovo, da si žalostnijega jedva pomisliti možemo. Koje dakle čudo, što su braća iz Štajerske, nalazeća se u toli žalostnom položaju potaknula pitanje, kako bi

se dosadašnjemu neuspjehu narodnog zastupstva, dao drugi, uspješniji pravac?

Slovenski rodoljubi iz Štajerske jesu zaisto dobro promislili sve potezi koje, koje će susresti njihova zamisao, nu upravo radi toga mogli su se na taj korak jedva tada odvažiti, pošto su se osvjedočili, da se dosadašnjim političkim smjerom dalje nemože, nego li se ostati i nadulje željezom izmedju bata i nukovala. Jedino neuspjeh narodnih zastupnika u carevinskom vieću, mogao je skloniti štajerske prvake, da se late novog sredstva, da kušaju nove putove, kojima bi prije i sjegurnije stigli do željenog cilja.

Njihovom vapaju odazvala se vrlo loše ostala braća iz Kranjske, Goričke i Primorja. Koliko nam je poznato, zauzeo se od političkih novinara bratski »Slovenski Narod« za braću iz Štajerske, preporučujući što toplije njihovu zamisao i želju, t. j. osnutje »Jugoslavenskog kluba«. Službene novine iz Kranjske izjavile se odlučno proti takovom klubu. Tomu neka se nitko čuditi, tko pozna nekoje faktore, koji upravljaju onom pokrajinom. Ali nepojmljivo nam je upravo držanje slovenskog časopisja na Goričkom i u Trstu.

Što se goričkih Slovenaca tiče, dvojimo vooma, da su oni sa dosadašnjimi uspjesi svog zastupnika posvo zadovoljni to da nazivu jedino u Hohenwartovom klubu svoj spas. Mi bi radije kazali, da se je možda pojedincom nastajalo zadovoljiti, nu glas naroda ostao je većinom neuslišan. U ostalom čekamo, da vidimo kad će se uvesti u goričke srednje škole slovenske paralele, što njim bijaše odavna obećano i što bi bilo najmanje, što bi njim se moralo dati.

Slovenski Trsta i okolice uz sve kvalifikacije nastojanje čestitog njim zastupnika, nemogu se, kano ni mi u Istri, skoro ničim pohvaliti, u čemu bi njim bila »pomirljiva vlada grofa Taaffa« zadovoljila, ili što bi bio njihov zastupnik u klubu Hohenwarta izposlovao.

Priznajemo rado, da smo nevjesti visoko politici te, da možda nevidimo tako daleko kao naše društvo »Soda i Eđinost« al imademo i mi nešto za sebe, a to je: *dosadnji neuspjeh i njihovih i naših zastupnika u Hohenwartovom klubu*. Moguće je, da su štajerski Slovenci na krivom putu dočim prodlažu osnutje domaćeg kluba; moguće je dapače, da i mi griješimo, dočim jih u tom sledimo, nu gdje je taj prorok, koji bi nam mogao proricati veći neuspjeh — kad bi se osnovao takav klub — nego li bijaše dosadašnji za sve Slovene izvan Kranjske i za sve Hrvate izvan Dalmacije? Ako se i mogu Slovenci u Kranjskoj i Hrvati u Dalmaciji kojom stečevinom pohvaliti, nesledi odlat, da smiju oni žrtvovati svoje saveznike, da mogu oni — za volju komu mu drugo — ne zauzeti se istom ljubavlju, jednakim poštovanjem i za svoje pomoćnike i suborice, kad ovi i nebi bili: njihova po krvi i rodu braća. Obući i nahraniti sama sebe a ostaviti brata posvo gola i gladna, nebi bilo plemenito a kamo li bratski.

Preostaju nam još glasovi o »Jugoslavenskom klubu« iz Dalmacije.

Žalimo što nenalazimo u dalmatinskih novinah onako jasno odlučne izjave, za ili proti osnutju rečenog kluba, kao što smo to našli u českih, poljskih i slovenskih novinah. Nevjaramo, da su se naši drugovi u Dal-

maciji bojali otvoreno svoju kazati ob ovom pitanju. Najbli smo doduše i u gasilu narodne stranke i u »Katoričkoj Dalmaciji« na nekoje opazko, na odgovore uredništva u listnici itd., polag kojih možemo suditi, koji su za a koji proti domaćem klubu. »Narodni List« kazao je u jednom od novijih brojevah nekom svomu prijatelju, i to u listnici »Uredništva«, da je narodna dalmatinska stranka protivna osnutju novog kluba, nenavedni za to ikakvog razloga. Tomu očitovanju dužni smo vjerovati prem bi nam bilo mnogo milije, da smo žuli i razloge »Nar. L.« proti tomu osnutju. Tražimo dakle sami te razloge. Prem nečitimo u sobi niti zrnca nepogriješivosti, ipak mislimo, da nećemo za mnogo pogriješiti ako ređemo, da vriede za dalmatinske zastupnike — ako i u manjoj mjeri — po prilici isti razlozi, koje smo naveli za česke i poljske klubove. U tom uvjerenju podkriepilju nas još bolje držanje dalmatinskih zastupnika u posljednjem zasjedanju car. vieća napram težnjam i opravdanim zahtjevom istarskih Hrvatah. Naš zastupnik zauzeo se svakom sgodom razmjerno bar toliko — ako i neviše — za svoje birače i za cijlu pokrajinu u carevinskom vieću, koliko jedan po jedan od njegovih drugovah, bilo iz jedne ili druge pokrajine.

Da se poslužimo običnom rečenicom, reći ćemo, da je ostao njegov glas, njegov vapaj, skoro uvijek glas i vapaj onoga u pustinja. Kako je to moguće — mogao bi nas zapitati mnogi bezazleni čitatelj — ta gosp. Vitezić nije nikada ništa pitao što nas neide po zakonu; on nije nikada ništa tražio, što bi bilo na škodu državnim interesom, što bi vriedjalo

PODLISTAK.

Razmišljaji na Osorščici.

Evo me na Osorščici. Predamnom se kuplju u našem hrvatskom moru kvarnerski otoci. Ti su otoci toliko bura proživili i toliko bjesnih valovah suzdžali. Razgledam se i razmišljam. No eto o čemu.

Meni, dragi moj Rešetar u sve se onako riva u dušu misao, da su naši šarenjaci ljudi obajani, ljudi što se kaže začarani. Kakovi jih to zloduci, kakovi li čarovnici obajali? He, ti bi to Rešetaru najbolje razjasnol! Zloduci našli šarbi, to su, rekao bih još hvaljevale uspomene na sv. Marka, na metačku blato; tu ima i izgleda na osobnu korist i na novće, što tamo od odbora dell'Alpi Julije preko Pa... i Po... kadkad doleti u njihove džepove. Zadnji al i najužasniji naš zloduh bio je Sandro (uz svoga Tiberija padarelu) vođa presretnih zagonjčarab.

Taj mali Sandro udeslo je bito sve tako, da je zazblja dostojan spomenika

na vrhu Osorščice. (Preporučam ovaj predlog slav. odboru u Pazinu). Što je hodo Šandro, što je postizavao? Tri stvari. On se svetlo Hrvatom, što ga onako naprasilo žemom od straga počastije u Dalmaciji. U isto vrijeme bio je »carissimo« našim Oberdankovičem, jer je gnjeo Hrvate (eđ u histrooki tamo gore!) Treća, on je bio dragulj u očima viših, jer je znao lepo prikazivati svoje busulote — pisao tamo gore, da spašava austrijsku ideju na Kvarneru, jer da oko sebe sabire unajerene Hrvate, a same Starčevićevce da zakonito prikrađuje. I valjalo mu. Iz toga vrča pili mnogo vremena tamo gore, te je i druga glava došla amo opojena tim naptkom. (Mislimo, da je već protira odi, te razabire tko je vjera, a što je nevjera, što je; quid pro quo) Dobar bajalac taj Šandro.

Zato ja držim, da naši šarenjaci 90%, nleu ono isto što i tradenti! Oberdankovi. Pogledajte na Kastlavčino: Što je bilo lani onim ljudem? Bili su obćarani! Pogledajte neke naše tikvice i u kaputu; njim podnaša obraz ređi, da je lutka, što naša djeca, pošto već govora hrvatski, da još i uče hrvatski, a nikad jim nije pala

na pamet misao slična toj, da talijanska djeca u Istri, pošto znadu govoriti talijanski, nebi imala učiti toga jezika, već hrvatski, jer uz Hrvate žive. Povile sudno im je, da su u Istri i Hrvati, a medja Hrvatske kraljevine, da je ovamo na iztoku; dočim jim je jasno, da stanuju u Istri i Talijani pošto je medja blaženoga kraljevstva, tamo na zapadu. Mračni doktora Adamo, pošijite 100 tobah ledal!

Dakle? Obćarani, rećemo malo i poludjeli: jer kad ih zloduh spopadne, rigaju pogane psovke i pogrdje na svoje djevote i babe, na oca i majku — na Hrvate. Doktora Adamo, Jorku, što vam bio djed i baba? Ele ni cigal neumaju tvrđje kviže na licu. A sad drmej za ušasa, koga ti drago. Naš prosti narod kad slući, da je tko uzet ili začaran, slabo mar' za ljeknika i ljekarnika. On traži, šbabe vračarice i blagoslove svake ruke, ma blagoslivao Krusta i grčki popol. Budi nam dakle baba vračara i Istria. Ljedi smo se sa dlanami psa, što nas grize, lal baba još i gore nego dožad; grizi, budi, prevrći krvave očlje; žvali svoje krežube labožne, zaletaj se još stravnije na nas svojimi

coperalni panžami, dat će Bog mnoge češ razočarati. Mi međutim ni da okom trenemo, ne bojimo te se.

Drugi lek budi nam ovaj: Dok bolje bude, svatko nas, koj pisati znade, bilježi u osobiti dnevnik sve nepravde, sve uvrede što nam dolaze, ma bilo od koga i od kuda. Bilježi sva naslija e tulti gli Sforzi kod izbora, sve prodane glave, njekse čudne i nepojmljive čarobe, glasovite odsude, neuvažene a pravde utoke itd. Bilježi pomnivo od koga su, tko je bio na kom mjestu, tko je bio za nas, a tko proti nam. Ti zapisnici nek ostanu, da jih može čovjek opet čitati i dozvati u pamet koješta, jer smo mi na žalost vooma pomrljive i zaboravljive čudi. Ti zapisnici nek ostau i po smrti kao »Hamlikarova zakletva«, kao »krvava košulja« u onogorskoj kući.

Služi će ti zapisnici i u drugu svrbu; bit će na opravdanje pravdi božjoj, koja stiže mnogokrat sinove radi grieha otacah te se neće kušnje svi čuditi kad budu gledali sinove i unuke onih, koji nas danas muče, gdje jih stiže bat za bat! To mišljah Rešetaru moj.

Pustinjak.

tudja prava ili što mu nije bilo moguće izpuniti? Naš zastupnik je bio članom vladine većine, kojoj je geslo: zadovoljiti svim narodnostim u jednoj mjeri. On je govorio i radio i za ostalu braću Slavene; on je sjedio uz svoju braću Slovene i Hrvate u Hohenwartovom klubu. Pa kako je moguće, da se je ta većina oglasila njegovu vapaju; kako se dogodilo, da mu se nisu drugovi i braća u vlastitom klubu odazvala? Ovakva i slična pitanja nameću se i nehotice onomu, koji nije pratio rad posljednjeg zasjedanja i kojemu su upoznatiji odnošaji bivšeg car. vieća.

Koliko bi se i mogla vlada, recimo dopače i ista većina državnog sabora izpričati, što se nije odazvala skoro njegovu pravdomnom zahtjevu je Inog svog člana, zastupnika jednog plemena, nemogu se — po našem skromnom sudu — nikako opravdati oni zastupnici, koji govore isti jezik kojeg i mi; u kojih žilah teče ista krv kakova i u naših; koji poznaju točno i svestrano sve naše jade i nevolje; koji su morali u dnu duše očititi gorki vapaj našeg zastupnika, a uz svo to ostali su . . . hladni, nečutljivi, nemilosrdni. Da, gorka je ovo istina, trpka će biti mnogomu al zašto da ju krijemo? Kad ne bi znali, da raneć jedno udo tjela, očute to i sva ostala uda, mi bi naveli koješta, da podkriepimo gornji naš navod, nu nemarimo činiti nikomu rekriminacijah. Da se nije s nami odveć bratski postupalo, kazala je dosta jasno i sama »Kat. Dalmacija«. Za dokaz našo tvrđnje budi rečeno jedino to, da su veoma redka imena bivših dalmatinskih zastupnikah pod interpelacijama dra. Vitozića. Koliko je pako interpelacijah i predlogah istog zastupnika u zametku zagušeno u onom klubu, u kojem su sjedili i zastupnici iz Dalmacije?

Bože sačuvaj, da bi si tko tu-mađio naše rieči tako, kao da su braća iz Dalmacije hotomice zanemarivala istarskog Hrvata. Nipošto, nu njihov položaj u onom klubu bio je takav, da su oni morali uz najbolju volju neosvrćati se na bilo kako pravdomno naše težnje. Buduć nas je pako ovo žalostno iskustvo koječemu naučilo, i jer smo čvrsto uvjereni, da će — ostanu li naši zastupnici i u buduću u Hohenwartovom ili sličnom klubu — radjati isti uzroci i ista posljedice, to smo odlučno za osnutje »Jugoslavenskog« već »Slovenohrvatskog klubac«, kojemu bi bila ista svrha, kao i prvomu.

DOPISI.

U Kastvu ko. m. 11. jula 1885. (Kotarska učiteljska skupština). Dne 20. i 21. p. m. obaržavala se u Kastvu skupština učiteljah kotara ili kapetanata voloskoga. Izvolite mi u cienjenoj »Naša Sloga« ustupiti malen prostor, da progovorim o toj skupštini toliko, koliko mislim, da je korisno znati onim, kojim je »Naša Sloga« poglavito namijenjena.

Na skupštini bijaše 29 učiteljah što učiteljah, a predsjedade obće ljubljani gosp. kotarski školski nadzornik Spinčić. Drugi dan došao i g. Zamlić, član kotarske školeke oblasti i tim pokazao, koliko mu je na srcu dobro škole.

Glavna stvar, koju su imali učitelji razpravljati, jesu sadanje učeyne osnovne ili plani. Pred šest godinah nalme bile su školeke oblasti u Trstu izdale propise, što se ima u školah učiti, nu kako nije nijedno školjeđe djelo savršeno, tako nisu ni te osnovne prem je u njih mnogo do-broga, pak eada pitaju te oblasti, učitelje, da po svom iskustvu ili praktki kažu, što bi se imalo promijeniti. Netko je rekao jednu neko drugu, to se je popisalo i

poslalo dalje, da se oblašti po tom: ravnanju. To će još doći i drugim u ruke i stvar će se razsuditi. To spominjemo očitito za one, koji misle, da se o škol-skih stvarih odlučuje kad punih boćah vina.

Evo kako su učitelji, dakle ljudi, kojim je škola ono što zidaru zidanje, a krojađu šivanje, evo kako su oni zaključili glede poučavanja drugih tudjih jezika u školi. U nijednoj školi neka se ne uči tri jezika, a dva samo u školah, gdje je više učiteljah, i u takovih mjestih, gdje se tudji jezik nekoliko govori. Polag toga bi se moglo, recimo na Voloskom, Opatiji, Lovranu osim materinskoga jezika, učiti i talijanski, što bi jedino bilo razumno.

Između sebe izabrau su učitelji dvojicu u zemaljsku učiteljsku skupštinu. Oni će se mjeseca septembra sastati sa drugim učitelji iz Istre u Kopru, da se razgovore o školskih stvarih. Bilo je i drugih izborah, al su manje znaementi.

Skupština započela se trokrajnim »živio« na cara, a završila odpjevanjem car-keve. Na koncu zajednički obje, komu su prisustvovali i nekoi građani kastavski. Spominjemo napitnica g. zemaljskomu školskomu nadzorniku Klodiju vitez-u Sabladoskomu, te kot. nadzorniku Spinčiću.

Da Bog živi obioju nu mnoga go-dine u korist naših školah, koje imaju svakovrstnih neprijateljah.

Na kojejkakve brbljarlja porečke »placarioce« i »jezinih laži-dopisnikah«, nedemo se za danas obazirati držedi se one »baba trla lan, da njoj prođje dan«.

Pogled po svijetu.

U Trstu, 19. augusta 1885.

Povodom rođjendana Njeg. Vel. cara i kralja Frana Josipa I. dolaze iz svih zemaljah prostranog carsva veseli glasovi, kako se svuda svečano obavio taj spomen-dan. Carska obitelj sa bližnjom rodbinom, proslavila je rođjendan cara i kralja u Istri. Ma kolika i bila tevenja između pojedinih narodah našeg carstva, u tom se ipak svi slažu, da u svečanih trenutih pokažu svomu vladaru, koliko su mu vjerni i odani. A tako i mora biti, najpачe u ustavnoj državi, gdje car i vladar su svojimi narodi dobro i zlo diei a jedino uz njihov savjet vlada i upravlja.

Sve većma prodiro glas, da će se sastati carevinsko vieće u drugoj polovici mjeseca septembra. Delegacije imale bi se sazvati zadnjih dana mjeseca oktobra.

Povodom šestogodišnjice vladanja grofa Taaffea, pišu ministarstvu pri-jazni listovi, da je isto imalo ozbiljnu želju opravdanim težnjam pojedinih narodnostih zadovoljiti, te da je neko-jim u tom zbilja i zadovoljilo. Rado vjerujemo tim listovom, što se je neko-jim, nu samo nekojim i jedino u nečemu zadovoljilo, nu koliko je ostalo opravdanih i pravednih željah, neiz-punjeno, o tomu šute spomenuti listovi.

Austrijske protuslavenske novine nenaziru u sastanku dviju carevah u Kromježici nikakav politički dogodjaj. Po njihovom sudu biti će sastanak privatne naravi, bez političke važnosti. Mi pojmimo židovske i madjar-ske novinare, koji nerado gledaju gdje se sastaje car slavenske Rusije sa carem Franom Josipom. Da će imati ovaj sastanak i političko znamenovanja sliedi odatle, što će careve pratiti i njihovi doglavnici i najbliži savjet-nici. Ruske carske supruge pratiti će uz mnogobrojnu carsku pratnju i carev brat, veliki knez Vladimir.

I Madjarom reć bi neida taj sa-stanak odveć k sreću; odatle nekoi zaključuju, da je otišao ministar Tisza u belgijsko kupelji samo da nebudu priuštan sastanku carevah. Ruski mi-nistar Giers i poslanik na bečkom dvoru knez Lobanof odvezti će se

ruskoi carskoj obitelji na susret do granice, te će ju dopratiti u Krom-ježic. Carevi sastati će se dne 25. t. m., a ruski dzvor ostati će u Morav-skoj dva dana.

Hrvatski sabor otvara se koncem septembra. Vladina stranka nada se, da će se do tada umiriti zastupnici radi prenosa hrvatskih spisah u madjarsku priestolnicu te da će razprava o tom pitanju mirno teći. Sudeć po tom, kako su radi tog: prenosa duhovi toli vrlo razburkani, jedva da će se izpuniti nade rečene stranke.

Odbor za pripravu pedesetgodiš-njice narodnoga preporoda u Hrvatskoj zaključio je, da se radi žalostnog političkog stanja u kraljevini, neslavi za sada ta svečanost već da se pre-nese na bolja vremena.

Obći izbori za franczsku zastup-ničku kuću jesu ustanovljeni na 4. oktobra.

Italija sprema se opet da izvede svoje planove na crvenom moru. Do sada poslužila njoj slabo sreća pak se nada u pomoć Englezah, koji bi sebi i njoj imali iz Škripca pomoći.

Niemci naišli su najprije radi svoje kolonijalne politike na odpor zanzibarskog sultana, koji se je silno protivio njihovim težnjam a sada njim se protivio i Španjolci. Niemci posjeli su zemljište zanzibarskoga sultana pak videći, da njim je to dobro prošlo, posjeli su i jedan otok karolinški, koga svojataju Španjolci.

Franczске novine javljaju, da je republika sklopila sa Kinom ugovor za obranu i napadaj.

Ruska vlada nevjeroje mnogo pomirljivom govoru englezkog ministra Salisburyja, koji da je sladko govorio o Rusiji jedino radi toga, što nije jošto englezko pučanstvo ogarčano proti Rusom, te da se ga sličnimi govoru na to pripraviti nastoji.

Englezki parlament zatvoren je dne 14. t. m. U priestolnom govoru iztiče se osobito egipatsko i sudansko pitanje, koje da je smrtu laži-pro-roka znatno ublaženo. O rusko-englez-kom pitanju izražena je nada u priestolnom govoru, da će se isto po-voljno po obe države riešiti.

Grčki ratni brodovi obkolili su otok Samos sa svih strana od izli-kom, da želo provesti popis pučanstva, a u istinu hoće, da ukinu povlastice, koje taj otok uživa.

U Španjolskoj nekani još uvijek prestatu straha kolera. Umire još ne-prestano danomice do 2000 dušah a oboli jih i preko 5000. Kolera razkri-tila se i u nekoje franczске gradove a između timi je Marsilja i Toulon. Iz Kajira javljaju, da je umoren i Mah-dijav nasliednik Abdulah u pobuni, koja je nastala oko 26. p. m. u Har-tumu.

Franina i Jurina.

Fr. Po čen kristal kumpare Jure? Jur. Slaba treovina brate odpošta pošten i čist. Kapitani nenavigaju. Fr. Ču su se po senega mora prestrašili? Jur. A. Kl ti kl još se s barčicu zalet do bližnjega mesta, da kakovega ne-mega glavoda na udiću ulovi, ma ti su redki.

Fr. To j slab sanjal! Jur. Ča ćeš, kad ni već pravega blagoslova na mora ni na kraje. Fr. Tako ča j s'uhnu mrežun na »Mar-jinjnu Kristalovič« doma prišai? Jur. Neka zabavli svetomu Mikule, da ga nju za jarbol vezali, kako mu se j'jur tređio.

Fr. Ala ti zajkili! Fr. Si Jure čul, kako se boji kanfanarak »Krojel-gusenica« našega kapelana? Jur. Vranica se neće »gusenica« popa strašiti, ter ča ne znaš, da govore neml ljudi, kakov je kanfanarski Krojel, da znaju popl gusenice prokiet i da jih straju u mora ili u goru.

Fr. Ti dunka misliš, da bi moga i nč? »Krojel-gusenica« dobit pašaport? Jur. To mu brate nespi, samo neznam, hoće li u mora ili u goru.

Fr. On bi najraje preko mora, da more tamo gullt i šipit narod kako i ovdal al ča ćeš, kad je tamo priko mora sve golo i lučno; tako će naša »gusenica« morat košić u ruku, vreću na rame pak kuko su i njegovu starij: od kuće do kuće, od sela do sela kri-ćeć: »širace, širace!«

Fr. Bože moj, ali je bedaat! Jur. Kl ti to? Fr. Neki ababin starac delavace, koji hoće pod silu, da nas kmeti pameti nauči a sam siromah nevidi, kako mu iz-gospoškoga kiobuka, iz gospoške flaj-dri i iz gospoških škoranj viri i pro-ivruje na sve strani tupest, glupost i bedastoda.

Jur. Žuđ dakle najprije sam sebe i svoje Sarenjake, Krojeje, i kako se sve to božje pedeppe zove, napoduti i čemu god pametnomu ne nauči? Fr. Ča ćeš, on ti je kako i naduti Farizej u sv. pismu, koji se hvall, da nije razbojnik, nepravednik i preljubovnik, da postl dva put na čedan a desetina-pluća od svega što ima, a kad tamo ti je veći lopov, veća ništarija, nego li onaj siromahni carinik.

Jur. Onda nek meta »bahu staro delavace« pred svojimi vratu i »šćavunské« kmete neka pušl na miru.

Fr. Ča biš rekao, od kega se vađi poročka »tetaa« krjanou? Jur. Ja bin rekao, da ju je već težko žemu dohremu navadi, zač njoj je kak i staremu tovaru, kega gonil na most a on neće lege pod most.

Fr. Je tako je, al svejedno se ona zaleti kadogod va trčanskou smrdljivo ka-lijudu, da se malo okuplje. Jur. Izaje pak čišća? Fr. To j pak drugo pitanje.

Različite viesti.

Na temelju zakona sa Istru imalo bi se svako tri godine obnoviti obćinsko zastupstvo.

Obćinom bašćanskom (na otoku Krku) upravlja jedno te isto zastupstvo već šestu godinu. Uzaludni bijahu svi utoci, molbe i rekursi. Žvila ustavnost i!

Proslava rođjendana Nj. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa izpela je u Trstu i okolici vrlo sjajno. U prevećer rođjendana pripravila su sva patrioćička druž-tva u Trstu esajnu bakljaju, koja je kre-nula iz velike kusarne glavni ulicami k namjestničtvu i k zapovjedajućemu gene-ralu. Na sam rođjendan odslužen je po preav. g. biskupu Glavinu svečana služba bolja u stolnoj o-cki, kojoj su prisustvo-vala sva vojnička i civilna poglavarstva. Na večer priređilo je društvo »Austria« u prostorijah g. Drehera veličanstvenu za-bavu, koja je, uzpikos nepovoljno vre-menju, vrlo krasno izpala.

Što nas napose vezeli jest, da je i hr-vatski puk Istre svuda svečano proslavio rođjendan svoga premlustivoga cara i kralja, koji ljubli jednako ljubavi sve svoje narode i za kojega su se milijun jernih podanikah vrude Svevišnjemu mo-llli, da nam ga očuva još dugo i dugo zdrava i šila na korist i sreću svojih na-rodah a na strah i treset dušmanah. Zna-čajno jest, što su se trčanski Talijanci, vjerna braću naših istarskih Talijanci, h-ialeko držali svih zabavah i svečanostih, priredjenih na proslavu previšnjeg rođjendana.

Imenovanje. Ministar bogosto-vja i nastave imenovao je g. Dra. Petra Tomasini-a vjeroučiteljem na njemačkoj državnoj reški u Trstu.

Naši dužnici reć bi, da nečelju na čelu lista »Poziv na predplatnu jer al inače nemožemo protumieći toliku nemarnost. Opominjemo jih dakle i na ovom mjestu, da učine čim prije svoju dužnost jer mi moramo tekude troškove odmah izplatiti, a to nam je nemoguće uz tako nemarne čitatelje i dužnike.

Ruski gost u Trstu. Ruska sveučilišna bašta svake godine svoje mlade učenjake u inozemstvo, osobito među slavensku plemena, da se usavrše za buduću zvanje. Ljetos borave u tudnjim tri odaslanika ruskih sveučilištah a među nami nalazi se docent petrogradakoga sveučilišta g. Ivan Petrovič Sazonović, koji se želj poljiše upoznati sa narodnom knjigom i životom južnih Slavenah i kojemu klidemo arducan: dobro nam dolao!

Hrvatske paralele na pazniskoj gimnaziji. Doznajemo o prijatelja iz Pazina, da se je tamo pronosao glas, da će se budućom školskom godinom otvoriti na tamošnjoj gimnaziji u prvom razredu hrvatska paralela. Poplitav se o stvari pobliže, bijaše nam rečeno, da je zbilja dobilo zemaljsko školsko vijeće nalog od ministarstva, da izpit, kako bi se dalo najblijeg uvesti hrvatske paralele na pazniskoj gimnaziji. Zemaljsko školsko vijeće izjavilo se — po istoj vesti — protivno hrvatskoj paraleli a tomu o nje se ni najmanje čuditi, pomislimo li, da ono sadnjavaju skoro izključivo sami Talijani. To vijeće da predlaže ministarstvu, neka bi se pomnožilo broj satih za hrvatski jezik i neka se nekoli predmeti podučavaju u hrvatskom jeziku.

Ako je zbilja ministarstvo stalo, da zadovolji praviti i davno želji istarskih Hrvatah, nečese zalato obzirati na predlog zem. školskog vijeća, već će jedinstavno naložiti, da se otvori već buduća školska godine u prvom razredu pazniskog gimnazije hrvatska paralela.

MI ćemo se opat vratiti na ovaj predmet a za danas upozorujemo na nj sve rodoljube Istre i kvaternih otokah. Budjimo i radimo, da nas štošta nezateče nepripravne.

Iz Voloskoga nam pišu, da se tamo ustrojilo alpineko društvo, kao odjel velikoga austrijskoga društva »Oesterreich. Touristen-Club«. Svoju djelatnost je započelo sa gradnjom putevah. Sada se radi put iz Voloskoga do na vrh Opatije. Od tuda kani se napried do Veprioca. Svi pametni ljudi tu namisao i djelo s veseljem pozdravljaju; ali ima i takovih, koji su tomu protivni, a ipak nevide, da su ljudi ili zlobni — ako nisu oboje zajedno — kad se i protli tomu ustaju. Na čast njim i njihovomu vodji!

Gradnja željeznice Herpelje-Trst raspisana je napokon to se imadu ponude podastrieti ministarstvu trgovine do 17. septembra.

§ 19. državnih temeljnih zakonah i porečki list. Neki mladići u Porečuul dobio je poziv k vojničkim vježbam u njemačkom i hrvatskom jeziku. On, valjda po naputku koga mudroga santola, povratil poziv natrag o. k. kapetanatu. Ali ništa neopravi, jer morade sa istim pozivom k vojnikom. Taj jedini slučaj uzemirio je silno talijansku gospodu, da su dobili obavijest od carske oblasti, da nije bilo drugih pozivah na ruku. Hoćah nesreće, taj se slučaj opet ponovi još u vedro mjeri. Mnogim izvanjskim mladićam došao opet poziv u njemačkom i hrvatskom jeziku. I to je tako ubolo latinsku gospodu, da zovu na pomoć § 19. temeljnih drž. zakonah, jer da to nije jezik tamošnjega puka. Njih se bude toliko njemački, koliko hrvatski jezik, jer dodaju »da se tamo ne govori hrvatski, nego samo dialekt istoga jezika — pa bi maćali, da su pozivi njemački i talijanski.

MI nismo protivni, da se Talijanom talijanski piše, ali to isto pravo zahtjevamo i za nas Hrvate i Slovence. I nam neka se piše u našem i to čisto književnom jeziku, barem dokle se ne bude pisalo Talijanom u njihovih raznih dialektih; jer je govor, kojim se naš puk služi, bliži književnomu jeziku, nego budi koji istarski dialekt, čisto talijanskomu govoru. Što bi ta gospoda rekla, da jim počnu oblasti pisati u nakaznom rovinjskom ili vodnjanskom dialektu? Što valja za njih, to vriedi i za nas.

Viditel Tu prividna nepravica vas je toliko ubola, a mi da mudimo na sve nepravice, koje trpimo gdje nam sve carske i provincijalne oblasti pišu tudnjim jezikom — a našim jezikom često nagradjenim zovu nas samo u vojnice i plaćanje dayka. Ako se usudi koji naš čovjek poslati natrag nerazumljiv mu poziv, već ga kretime buntovnikom; ako koji naš obdinski glavur pošalje natrag njemačke spise o. k. kotarskomu kapetanu, a ovaj ga onda mudro zlohami — vi plekate od veselja. Buffoni! Zar nismo svi pred zakonom jednaki.

Šarena škola u Opatiji. Naši gospodari u Istri, gdje nemožu mažu hrvatskim narodom otvoriti talijansku febricu (inače školu zvanu), tuji si pomognu sa dvojkom trojtkom izrodah, koji njim učine uslugu, da zamole neka bi se u doičnoj školi podučavalo i talijanski. Tako postaje u hrvatskih mjestih šarene pučke škole, jer će sl. odbor zem. otvoriti i na vrh Učke školu, samo da se u istoj podučavao talijanski.

U Opatiji prosvjedovalo se skoro jednoglasno proti talijanskoj školi, al Opatiji prosvjeduju a obd. zastupstvo u Voloskom i prijatelji u Poreču boguju. Kakav može biti napredak u takovoj školi? Što će jedan učitelj sa djecom, koju mu bude podučavati u trih jezicoh? Nu i materijalno stanje novog učitelja bit će vrlo kukavno. Poznato je, da je zavladała u novije vrijeme u Opatiji silna skupoća. Učitelj će dobiti 50 for. za stan, a mi bi htjeli znati gdje će on naći akromnu sobicu pa makar mu se dalo i 100 for. I za šivež proći će lošo bude li to, a dobrih zubi i zdravog želudca. Opatiji nisu tomu krivi ni najmanje nego vrijeme i odnošaji u kojih živimo. Al vratimo se na samu školu. Podučavati će se — kako natječaji kaže — u talijanskom i hrvatskom jeziku a osim toga učiti će djeca i njemački. Neznamo pravo koliko će biti djece, koja će se upisati u talijanski odjel, nu ipak možemo unapried utvrditi, da će se jih lanko na prste pobrojiti. Pak za šarenu šarenučkicu dijece trebalo je u hrvatskom mjestu stvarati paralele? Al tako hoće naši gospodari pak mirna Bosna! U jednom i drugom odjelu učiti će se njemački jezik.

Rado bi znati što će učitelj sa djecom, koja se priglasje za talijanski odjel, jer u Opatiji neznaju absolutno talijanski, osim kojugod rječ isbrbljat a i takovi su redki. Drugo je pak pitanje, u kojim će se jezik predavati njemački a da bude pravo jednim i drugim. Mi bi u tom posredovali da ne bude nikomu krivo. Nek se posluži učitelj kojim tudnjim jezikom n. pr. kinezkim, tako će šutiti djeca i roditelji, jer će biti svim pravo.

Komugod može biti svejedno, nauče li djeca štogod u školi ili ne, nu roditelj je do toga stalo, da njim djeca štogod za buduć štov nauče a oni imaju i pravo to zahtjevati, jer plaćaju školski namet i jer su roditelji, nipošto obuhiti ili maćuše. Naučiti se pak mogu djeca jedino tada, kad se podučaje u školi u materinjem jeziku, a sve drugo znači krasti Bogu vrijeme i mučiti nevinnu dječstvu.

Opatijel poručuju onim, koji bi htjeli silomlec njihovu djecu potalijančiti, da njim to neće poći za rukom, jer će se tomu protiviti zubi i nokti. Kad bi došla u Istri i u naše krajeve gospoda iz Italije sipat svoj novac, moguće da bi se tko dao zlatom i srebrom prevariti, al dok budu dolazili od tamo k nam sami gladi i mizerije dotle nemozamo mi što tražiti u Italiji i dotle se neđamo potalijančiti.

Udri po sedlu kad ne možeš po oslu. Namijati smo se od sreca čitajud u predp. lednjem broju porečke »Pijavice« jadicokvu iz Pazina, kako tamo nek sudbeni adjunkt prevajdu u službih spisih prekrasno ime drevnog »Mitterburga« a barbarisko »Sredischie«. Pazniski Jeremija pozivlje u pomoć nebo i pakao proti onomu g. »Talijančieru«, koji je, nimošav predpotopni »Pisino« oskvrnuo arak talijanske hartije sa divljim »Sredischiem«. Al katu na stran pak da vidimo kako se znađu gospodu kod porečke »tete« grubo porazati.

U jednom od novijih brojevah pustio je Dr. Marko svoje ljute strlice u juvačka prsa službenog lista trčarske viade »Observatore Triestino«. Začudjani pitati smo se kako to, da se inače slozani braća, djeca jednog t- istog čake u koštah uhvatila? Dr. Marko izprazni svoju aostrogrišku kuza nam na koncu, da ga je silno uznemirilo i strašno pobunilo što je našao u ovom drugu i pobratimu, u dienom »Observatoru« novi i novopečeni naziv »Sredischie« za drevni »Pisino«. Naš porečki »Kraljević Marko« iznašao na juvački mejdan proti pobratimu i drugu te ga pobio u krvavom okršaju, štore rječ, do noguh. »Observatore« si zapamti »Markovu« lekciju i mislimo, da ga je prošla volja izrati se sa »Mitterburgom« i »Sredischiem«. Al na našu veliku tugnu našao je trčarski službeni list nasljednika u osob. službene osobe u Pazinu; Sač je skočio na mladabne noge paznisk: »Kraljević Marko«. I on udara kojplem, mladi buzdov-

vanom a »šarac« se pod njim pjeni reko biš; skočiti će preko »Fojbe«. Al da. »Marko« znađe što čini. Sluzbenim ljudem u Trstu nije se što zamjeriti.

Pomogiti su oni iz »cravnih« neprillkab, pak bi se jih moglo još trebati. Nije šin igrali se niti sa službenom osobom u Pazinu. Došli da se istu dobro preporuču velikomu sudji, koji će nju već znati oburdati te izjerali iz ugrljane glave ono nesretno »Sredischie«. U nevojli došlo je »Marko«, da je nu svietu jošie netko, koji bi morao skušiti njegovu drenevađu. Ta zašto su tu? »Preti oranzo-croati? Cemu se štampa u Trstu »quel libello di Nasa Sloga«? Da »Nasa Sloga«, uprav ona i nitko drugi izumlja je novo ime za Pazin; opa, koja ruča i večera sa službenim prijatelj službene i ne službene gospode latinske u Istri naložila je gospodi kod »Observatore« a da nepiše više »Pisino« nego gladio »Sredischie«; ona i nitko drugi pišala je atajno e. k. kot. sudu u Pazin, da se od sada mora Pazin prekrstiti a nju slušaju službene osobe u Trstu i Pazinu kao dobro dite svoju majku; njoj se svuda silipo pokoravaju kao Turci Muhamedu. Oj slacki Marko! ala ti je krukta pamet, drhtava desnica i doravo oko. Džilitnuo si se al nisi pogodio cilja. Deđer deljo, kad te donese sreća u ova naše krajeve, poplitaj se kod prijateljah u Kurlovu ulici kako je postalo vaše »Sredischie« a svo naše ruse glave, da ćeš doznati ono što sam »lija« znađe. Među tim lupaj po sedlu kad nemožš po oslu.

Književne vesti.

Rad zborna Srbo-Makedonaca i Starosrbijanaca, držanoga 3. marta god. 1885. u Nišu. Beograd, štamparija napredne stranke.

Trčarska Metodov. Spisal duhoven ljubljanske školfje. Cena 10 kr. V Ljubljani 1885. Izdal in založil odbor za priredbo vlaka na Velegrad in Prago. Tisk. »Narodne tiskarne«. Čisti dohodek namenjen je društvu sv. Cirila in Metoda.

Bugarčina, spjevao Silvij Strahimir Krančević. (Posvećene uspomeni neumrloga A. Senoe). U Senju tiskom i troškom Marijana Župana.

Hrvatska omladina. List zabavi i pouci. Uredjuje Josip Milaković. U Zagrebu tiskom F. Fišera. Ovaj novi časopis izlazi svakog prvog u mjesecu na dva arka. Ciena mu je na godinu 8 for. na pol godine i for. 50 nvč. Za djuke: na godinu 2 fr. na pol godine 1 for. Zelimo pokrećajem novog časopisa što hojji uspjeh, k čemu se hoće u prvom redu dostatan broj predplatnikah.

Program više gimnazije u Pazinu. Sluđajno nam dopao u ruke ljetošnji program pazniskog gimnazije, iz kojeg vadimo sjeđede podatka. Na prvom mjestu nalazimo talijansku razpravu od prof. Benedetti-a pod naslovom: »Latriani e Romani nell'anno 178. A. C.« Iz školskih vjestih prolazali, da bijaše na gimnaziji pr. god. 120 redovitih djakah. Od ovih su po narodnosti: 63 Talijana, 44 Hrvata, 12 Slovencah i 11 Niemcah. 108 je Istranah a ostali iz drugih zemaljah. Po vjerezakonu jesu svi katolici. U VIII. razredu bijaše 9 učenikah, od kojih je 7 položilo izpiti zrelosti. Doznajemo, da će se od 9 syršenih njih 5 posvetitih bogoslovju, 2 pravu, i medicini a 1 monta ništici.

Milovanča, sbirka poplevaka za mladež obojega spolia. Izdala ju knjižara Mućnjaka i Senflebens. U Zagrebu 1885.

Pomorske vesti.

Navil za brodova na jedra iz Trata.

Za Marsilju	frk. 12	po ton. dugah.
» Cete	18	» » »
» Bordeaux	14	» » »
» Malta	12.50	» » »
» Algeriju	25	1100 unč. franc.
» Messinu	25	1200 » mlet.
» Cagliari	27	» » »
» Patras	28	» » »
» Pirej	28	» » »
» Aleksandriju	28	1000 » » »
» Port-Said	25	» » »

iz Rieke.

Za Marsilju	frk. 12.50	po ton. dugah
» Cete	18.75	» » »
» Bordeaux	15	» » »
» Marsilju	15	» » »
» Cete	15.50	» » »
» Port-Vendres	15.50	» » »
» Algeriju	27	po 1100 unč. mlet.

Navil za brodove iz Rieke:

Za Cete	frk. 11.	po ton. dugah
» Bordeaux	13.50	» » »
» Rouen	10	po 1015 kil. hrast. drva
» »	24.25	po 1000 lit. vina.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for. 42	do for. 48
» Bakar tučan	25	» 26
» Ujls za jelo	43	» 46
» dalmatinsko	45.75	» 48
» talijansko fino	60	» 62
Riža Indijska	13	» 21
» Indijska	18	» 18
Papir Batavia	83	» 85
Baklar Troms	34	» 39
Petralj	10	» —
Maat ovdješnja Dalm.	35	» 38
» englezka	40	» —
Silnina hrvatska	61	» 52
Maste	70	» 100
Naranče puljiz.	2.25	» 5
Rezilji puljizki	6.75	» 7.75
Limal mnogo pitani	3	» 6
Maslele Dalm. esk.	—	» —
» Smokva Calamata	12	» 13
Smokva Dalm.	12	» —
Vina bosnanska dalmatinska	105	» 115
» dalmatinska	110	» —
Kože strojno poplat	143	» 145
» krovje	160	» 300
» telelje	350	» 610
» surovo volovje ovdješnje ovježe	48	» 55
» suhe dalmat. istar.	92	» 118
» telelje	190	» 210
» janjate 100 komada	70	» 100
» življe bosan. srbsko	14	» 15
» hrvatsko	10	» 11
Pšenica Ugar.	0.75	» 10.50
Kukuruz vlaški	—	» —
» banatski	5.75	» 6
» hrvatski	5.50	» 6

Trčarska burza

od 10. augusta

Austrijska pap.renta	for. 82.70	do for. 82.90
Ugarska	92.90	» 92.45
Ista u zlatu 4%	98.75	» 96.95
Dionice nar. banke	851	» —
» kredit-banke	285.50	» 285
Talijanska renta	94.1/2	» 94.1/2
London 10 lirah sterlinah	125.1/2	» 150
Napoleoni	9.93	» 9.91 1/2
O. kr. cekini	5.84	» 5.83
Državne marke	61.45	» 61.80
Uta franczoke	49.50	» 49.70
Talijanske lire	49.45	» 49.25

Lutrijski brojevi

Trst	51	31	14	25	16
Lino	88	58	90	51	28
Budapest	18	1	17	30	70
Prag	71	4	65	5	28
Lavov	88	53	53	34	67
Hurnsmstadt	85	0	63	10	77

Sveukupnog liečničiva doktor P. T. Xidias

specialist za kožne i tajne bolesti stanuje Via della Caserma br. 3. I p. i ordinira danomice od 12-3 rata.

Prvi ustav 4- Ekenomička krojačnica Ivana Batelli-a Via Barriera vecchia No. 6. I. plano. Sgotavljaju se odjeće polog mlade, najvedom brzinom i elegancom u najnižini ciena. Naručbe se obavljaju uz pouzde

Agentura parobrodarske plovitbe za Sjevernu i Južnu Ameriku uputuje izseljenike uz nizku cieniu, najbolje uvjete i dobre preporuke. — Obratit se na ovlaštenoga Agentu. 10-9 Gio. A. Gjaja, Trst.

Najbolje i najcienije dodje u AMERIKU tko se obrati na A. GERGOLET-A internationalnoga speditera 3- Via dell' Arsenalo br. 2. TRST.

Dr. Aleksander vitez Koch. O. nizozemsko-zapadno-Indijski zdravstveni častnik u miru. Komander Bolivar-reda Homöopat ordinira danomice od 3-4 rata. Via Nuova broj 11. 6-5

